

особливо важливою, адже він має забезпечити такі умови проведення процедури примирення, за яких відбувається одночасне встановлення вини особи та досягнення згоди щодо вирішення конфліктної ситуації [1].

Процедурі медіації притаманні деякі особливості, обумовлені колом учасників та їх специфічним процесуальним статусом, який на сьогодні залишається невизначеним у КПК України. Також питання є і до статусу органу, який буде здійснювати процедуру медіації, не визначено правового статусу медіатора, контроль за якістю наданих послуг та подібних вимог.

Підсумовуючи, хочемо зазначити, що інститут медіації для українського законодавства є новим, законодавство перебуває на етапі формування, а КПК України містить передумови для ефективного запровадження цього інституту у кримінальний процес. Кодекс повинен містити положення, які б були основою діяльності медіатора для визначення його поведінки. Чітке встановлення загальних стандартів поведінки медіатора та визначення норм, яким повинен відповідати останній, є запорукою здійснення процесу медіації належним чином та підвищення публічної довіри до медіації як ефективного засобу вирішення спорів. Впровадження цього інституту дозволить уникнути додаткових фінансових витрат сторін, а також витрат держави, розвантажити судову систему.

1. Аракелян Р. Ф. Впровадження інституту медіації в кримінальне процесуальне законодавство України – дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Вищий навчальний заклад «Національна академія управління»; Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь, 2019.

2. Відновне правосуддя – шлях до безпечної громади / БО «Український центр порозуміння». 2011. 23 с.

3. Запровадження процедури медіації (примирення) у законодавстві України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_11347

4. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

5. Назарук О., Онищук А. Медіаційна процедура у кримінальному процесі. Науковий часопис Національної академії прокуратури України. 2016. № 2. Ч. 2. С. 74–80. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/10-2016/02/nazaruk.pdf>

6. Чи існує медіація у кримінальних справах в Україні? URL: <https://law.chnu.edu.ua/mediatsiia-u-kryminalnykh-spravakh-v-ukraini/>

Дмитро СТЕПКО

викладач відділення

первинної професійної підготовки,

спеціалізації та підвищення кваліфікації

Навчально-наукового інституту заочного

навчання та підвищення кваліфікації

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

ПРИСУТНІСТЬ ПОЛІЦІЇ ЯК ЗАСІБ МЕДІАЦІЇ

Присутність поліції є одним з видів впливу на громадян під час надання поліцейських послуг. Згідно із Законом України «Про Національну поліцію» поліція здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень. Передусім це здійснюється через присутність поліцейських в однострої.

Поліцейський захід – це дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень. Присутність поліцейського допомагає не обмежуючи права і свободи людини здійснювати превентивну та профілактичну діяльність та виконання повноважень.

Під час проведення превентивних поліцейських заходів поліція зобов'язана повідомити особі про причини застосування до неї превентивних заходів, а також

довести до її відома нормативно-правові акти, на підставі яких застосовуються такі заходи. Це забезпечує законність та неупередженість, а також підвищує рівень довіри до поліцейських.

Присутність поліції під час масових заходів, патрулювання вулиць, популяризація поліції у соціальних мережах дозволяє попередити, не допустити і дуже часто припинити правопорушення чи злочини. Також це відбувається завдяки тому, що поліція забезпечує безперервне та цілодобове виконання своїх завдань.

Важливу роль у присутності поліцейського відіграє самопрезентація та зовнішній вигляд. Однострій має бути чистим, ретельно припасованим та застебнутим.

Принцип присутність сил – це невербальний та не фізичний вплив, який повинен здійснювати поліцейський на підозрюваного для утримання його під контролем. Даний принцип може позитивно впливати на вирішення ситуації без застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї. Він містить такі фактори:

- професійний вигляд у формі (позиція/осанка);
- контроль голосу (висота/інтонація);
- поведінка (щодо підозрюваного);
- комунікативні здібності;
- рівень впевненості (знання та орієнтація в ситуації, законодавстві).

Знання та орієнтація в законодавстві, як складова присутності сили, є невід’ємною частиною позитивного вирішення конфлікту. Навіть якщо взяти такий превентивний захід, як опитування особи, то перед проведенням опитування особи поліцейський роз’яснює їй підстави та мету застосування поліцейського заходу, якщо це не перешкодить виконанню поліцією повноважень, покладених на неї Законом. Те ж саме стосується і зупинення транспортного засобу. Поліцейський зобов’язаний поінформувати водія про конкретну причину зупинення ним транспортного засобу з детальним описом підстави зупинки.

Зважаючи на викладене, можемо зазначити, що за допомогою невербального спілкування, професійного вигляду та комунікативним здібностям можна вирішити більшість конфліктів, де було необхідне втручання поліції. Це приводить до підвищення рівня довіри до поліції, швидшому вирішенню конфліктів, а також заощадження часу перебування поліцейських на викликах.

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

3. Про затвердження Правил носіння однострою поліцейських : наказ МВС України від 19.08.2017 р. № 718 (URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1122-17>).

Олександр ТАЛДИКІН

доцент кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

МЕДІАЦІЯ І ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Останнім часом медіація, як позасудовий метод, добровільна, структурована процедура, що ставить на меті врегулювання будь-яких конфліктів та спорів, привертає неабияку увагу як альтернативний шлях запобігання та вирішення конфліктних ситуацій, пов’язаних з неправомірною поведінкою суб’єктів правовідносин. Участь медіатора, як третьої неупередженої особи, яка не ухвалює рішень, а лише сприяє сторонам врегулювати спірну ситуацію, відкриває принципово новий шлях реалізації механізму угод про примирення конфліктуючих сторін. Шлях, де замість судових процесів, конфліктуючи сторони, за допомогою третьої особи, яка має необхідну кваліфікацію, самостійно вирішують свою долю, є активними гравцями в ухваленні остаточних рішень щодо відновлення порушених прав, відшкодуванні завданих збитків, створюючи тим